

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

РЕГЛАМЕНТ

ЗА ОРГАНИЗИРАНЕ И ПРОВЕЖДАНЕ

НА ОЛИМПИАДА ПО ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ

2017-2018 учебна година

I. Общи положения

II. Организиране и провеждане

III. Съдържание на състезанието

IV. Оценяване и класиране

I. Общи положения

Олимпиадата по *ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ*:

- Изгражда и развива граждански умения и нагласи сред учениците;
- Стимулира отговорно поведение за участие на учениците в обществения живот;
- Предоставя възможност за творческа изява на ученици със задълбочени познания, придобити практически умения и компетентности в областта на гражданското образование;
- Осигурява условия за участие на учениците в извънучилищните дейности;
- Позволява да се направят изводи в методическо отношение за усъвършенстване на обучението по гражданското образование.

*** Регламентът е отворена система и би могъл да се усъвършенства и актуализира всяка учебна година.**

II. Организиране и провеждане

Олимпиадата по *гражданско образование* се организира от Министерството на образованието и науката (МОН), регионалните управления на образованието (РУО), директорите на училищата, общинските, областните и Националната комисии.

Олимпиадата по *гражданско образование* се провежда ежегодно по график, определен от МОН.

Със заповед на министъра на образованието и науката се утвърждава Национална комисия, в която се включват преподаватели от висши училища, експерти, учители.

Националната комисия:

- Изготвя регламент за организиране и провеждане на олимпиадата;
- Определя казусите за работа на национален кръг;
- Съставя системата за оценяване;
- Оценява и класира предложените от областните комисии участници за националния кръг;
- Оценява и класира учениците на националния кръг;
- Представя в МОН доклад за извършената работа, прилага протокол с класирането на участниците и прави предложения за усъвършенстване на регламента.

Работата на Националната комисия се координира от експертите, отговарящи за гражданското образование в МОН.

До участие в олимпиадата се допускат всички ученици, които са подготвили проект, разделени в три възрастови групи: I – IV; V- VIII; IX – XII клас.

Желаещите да участват в олимпиадата ученици попълват анкетна карта, която е дадена в Приложение № 1 към Регламента. Анкетната карта се прилага към проекта и заедно се изпращат на областната комисия. На заглавната страница на проекта е изписано само **НАИМЕНОВАНИЕТО НА ПРОЕКТА И ВЪЗРАСТОВАТА ГРУПА**, към която принадлежи/ат авторът/ите.

Проектите, предложени от областните комисии за националния кръг, се изпращат в МОН съгласно правилата на Приложение № 1 част II, т. 2.9 на Заповед № РД 09-5411 от 12.10.2017 г. на министъра на образованието и науката за провеждане на ученическите олимпиади и национални състезания през учебната 2017/2018 г. на адрес:

гр. София 1000, бул. “Княз Дондуков” 2А

За експертите по гражданско образование в дирекция СПУО.

Класираните ученици за заключителния кръг се придружават от експерти по гражданско образование и/или учител по време на провеждането му.

В срок до 10 работни дни преди датата на националния кръг на олимпиадата председателят на Националната комисия представя в МОН списък на участниците.

III. Съдържание на олимпиадата

1) Общински/училищен кръг (до 23.02.2018 г.)

Проектите се оформят в обем до **12 стандартни страници**. Учениците от **трета**

възрастова група трябва да представят своя проект и на **електронен носител**. Защитата на проектите може да е публична. Времетраене на защитата на проекта пред комисия - до **15** минути: **10** минути за представяне на проекта от автора и **5** минути за отговаряне на въпроси, поставени от членове на училищната комисия.

Общинският кръг класира участници за областния кръг съгласно критериите за оценяване, създадени от Националната комисия и изискванията за допускане до участие на областен кръг от Приложение № 1 на Заповед № РД 09-5411 от 12.10.2017 г. на министъра на образованието и науката за провеждане на ученическите олимпиади и национални състезания през учебната 2017/2018 година.

За участие в областния кръг се предлагат ученици, които са получили не по-малко от 75 точки.

2) Областен кръг (до 02.03.2018 г.)

Областният кръг се организира съгласно част II т. 2 на Приложение № 1 на Заповед № РД 09-5411 от 12.10.2017 г. на министъра на образованието и науката за провеждане на ученическите олимпиади и национални състезания през учебната 2017/2018 година. На областния кръг се оценяват проектите, допуснати от общинския кръг. Защитата на проектите може да е публична. Времетраене на защитата на проекта пред комисия е до **15** минути: **10** минути за представяне на проекта от автора и **5** минути за отговаряне на въпроси, поставени от членове на областната комисия. Областната комисия оценява участниците в областния кръг съгласно критериите за оценяване, създадени от Националната комисия. Съгласно част II, т. 9. на Приложение № 1 на Заповед № РД 09-5411 от 12.10.2017 г. началникът на РУО в срок до 7 работни дни от състезателния ден изпраща в МОН заверен с подпис и печат протокол № 3, предложените за националния кръг проекти с приложени към тях анкетни карти и справка (по образец на МОН) за броя оценители и за броя работи, проверени и оценени от всеки член на областната комисия. За участие в националния кръг се предлагат ученици с не по-малко от 75 точки.

Националната комисия окончателно оценява предложените от областните комисии проекти и допуска до националния кръг учениците, класирали се на първите 40 (**четиридесет**) места за трета възрастова група и на първите 20 (**двадесет**) места за първа и втора възрастова група. При евентуално равенство на точките броят на допуснатите ученици може да бъде увеличен.

3) Национален кръг (13-15.04.2018 г.)

Националният кръг се провежда в един етап за учениците от първа и втора възрастова

група. Те представят и обосновават допуснатите до националния кръг проекти. Времетраене на защитата - до **15** минути: **10** минути за представяне на проекта от автора и **5** минути за отговаряне на въпроси, поставени от членове на националната комисия.

Националният кръг за учениците от трета възрастова група се провежда в два етапа:

Първи етап

- Учениците аргументират писмено гражданска позиция по казус. Казусите са три и се подготвят от Националната комисия. Учениците работят по избран от тях казус до **2 (два)** астрономически часа.

Втори етап

- Учениците представят и обосновават допуснатите до националния кръг проекти. Времетраене на защитата - до **15** минути: **10** минути за представяне на проекта от автора и **5** минути за отговаряне на въпроси, поставени от членове на Националната комисия.

IV. Оценяване и класиране

Като ориентир при разработването на проектите и казусите служат държавните образователни изисквания за учебно съдържание по гражданско образование и Наредба № 13 от 21.09.2016 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование (Приложения 1, 2, 3 и 4). Оценяването и класирането на националния кръг се извършват от Националната комисия в съответствие с изготвената система за оценяване (приложения 4 и 5).

Крайното класиране на участниците в националния кръг се формира по следния начин:

- За първа и втора възрастова група – от сбора на точките, получени от оценката от областния кръг (окончателно определени от Националната комисия) и оценката от представянето и обосноваването на проекта от националния кръг. Максималният брой точки е 200;
- За трета възрастова група – от сбора на точките, получени от оценката от областния кръг (окончателно определени от Националната комисия), оценката от писмената аргументация на гражданска позиция по казус и оценката от представянето и обосноваването на проекта от националния кръг. Максималният брой точки е 300.

Класирането е **индивидуално** и е съобразено с приетата система за оценяване. В случай че до национален кръг се допуска проект, разработен от колектив, то е

необходимо да се избере **един представител**, който да участва в заключителния кръг.

На учениците от 12. клас, получили оценка **отличен (6,00)** от националния кръг на олимпиадата, МОН издава документ, удостоверяващ статута им на **лауреати** на националната олимпиада.

Отличен (6,00) получават ученикът, класиран на първо място на националния кръг на олимпиадата, и учениците, които са получили от 100 до 90% вкл. от средния брой точки на първите трима.

При проект, разработен от колектив, удостоверение за лауреат се издава само на избрания за участие в заключителния кръг представител.

ПРИЛОЖЕНИЯ:

1. Анкетна карта;
2. Примерни изисквания за разработване и публично представяне на проект;
3. Казуси от националния кръг на олимпиадата – 28-30 април 2017 г., гр. Сандански;
4. Карта за оценяване на проект;
5. Карта за оценяване на писмена аргументация на гражданска позиция по казус.

Национална комисия:

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1

АНКЕТНА КАРТА

за участниците в Национална олимпиада по гражданско образование 2014– 2015 г.

Наименование на проекта:

Резюме на проекта (до 150 думи - да се посочват основна идея, цел, дейности):

Съгласен/а съм да защитавам проекта си/ни пред публика:

Да Не

Съгласен/а съм проектът ми/ни да се използва при методическата оценка на обучението по гражданско образование или изследователски проекти, съгласно Закона за авторското право и сродните му права:

Да Не

Съгласен/а съм резюме на проекта ми/ни да се огласява:

Да Не

Съгласен/а съм проектът ми/ни да – при условие, че е класиран за Националния кръг – да бъде публикуван и популяризиран, съгласно Закона за авторското право и сродните му права:

Да Не

Трите имена на автора/ите на проекта:

(в случай, че авторите на проекта са повече от един, се изписват имената на всички автори и се посочва името на този от тях (допуска се един автор), който ще представя колектива на заключителния кръг)

Данни за автора, който ще представя проекта на заключителния кръг:

- Училище:
- Учител:
- Клас на обучение:
- Телефон:
- E mail:

Директор:

/подпис и печат на училището/

ПРИЛОЖЕНИЕ № 2

Примерни изисквания за разработване и публично представяне на проект

I. Примерни изисквания за разработване на проект според възрастовата група

Работата по проект е възможност да се *организира* една реална промяна в начина на живот *за повишаване на благосъстоянието ни*. Осъществяването на проекти, колкото и “малки” да са те, ще *подпомогне* децата и младите хора *да развиват* уменията си за самоорганизация, активна нагласа към проблемите на обществото и околната среда, ще повиши самочувствието им и ще укрепи вярата им в смисъла на усилията за реална промяна на света *към по-добро*.

Индивидуално или екипно, след задълбочен анализ на реална проблемна ситуация, учениците разработват план за конкретни целенасочени действия за постигане на желана промяна в реалността, която допринася за осъществяване на неоползотворена възможност, за разрешаване на значим социален проблем в общността и за личностното развитие на авторите. Водещи ценности при разработването на проектите са **иновативните идеи** на учениците, които *самостоятелно* създават проектите си (като могат да се консултират с учителите си при нужда) и планирането на ефективни действия, чрез които може да бъде постигната **реална промяна**.

1-ва възрастова група: I-IV клас

Опишете своя проект, като отговорите на следните въпроси:

1. Какво име сте избрали за проекта?
2. Какво искате да направите?
3. Защо смятате, че е важно да осъществите идеята си?
4. Какво искате да постигнете?
5. Как ще го направите? Какви дейности трябва да извършите?
6. За колко време ще осъществите идеята си?
7. Кой ще участва в проекта?
8. Какви средства са необходими?
9. Как ще разберете дали проектът е бил успешен?

2-ра възрастова група: V-VIII клас

Подгответе описание на проекта си, което да включва следните елементи:

- **Име** на проекта;
- Кратко описание на проектната **идея**;
- Описание на **проблема**, който вашият проект иска да разреши;
- Формулирани **цели** на проекта. (Важно е целите да бъдат ясни, конкретни, реалистични, постижими, измерими.);
- Посочени очаквани **резултати**;
- Описание на проектните **дейности**;
- Описание на **екипа** на проекта;

- Изброени **средствата** (ресурсите), които са необходими за осъществяването на проекта;
- Критерии за **оценка** на резултатите от проекта.

3-та възрастова група: IX – XII (XIII) клас

Описанието на вашия проект следва да съдържа отговори на следните въпроси:

1. Каква **идея** искате да осъществите?
2. Кои **проблеми** ще решите с реализирането на проекта? Кои **възможности** ще оползотворите?
3. Каква **цел** си поставяте? Какви **резултати** искате да постигнете? (Важно е целите да бъдат ясни, конкретни, реалистични, постижими, измерими.)
4. Към кого е насочен нашият проект? Кой ще се възползва от постигнатите резултати – коя е **целевата група**?
5. По какъв начин ще решите проблемите? Как ще оползотворите съществуващите възможности – **стратегия**, подход?
6. Какви **дейности** трябва да осъществите, за да постигнете планираните резултати?
7. Кога започва и кога завършва проектът? График за изпълнение на отделните дейности.
8. Какви **ресурси** са необходими, за да осъществите успешно проекта? Как ще ги осигурите?
9. Кой ще участва в реализирането на проекта – **екип**?
10. Как ще отчитате напредъка на проекта?
11. Как ще **управлявате** проекта?
12. Как ще **оцените** постигнатото?

Подгответе колкото се може по-интересно представяне на вашия проект.

II. Публично представяне и обосноваване на проект

По време на заключителния етап на националния кръг на олимпиадата в присъствие на жури от членове на Националната комисия, участници от същата възрастова група и техни ръководители, ученикът представя **основни моменти** от проекта по интересен начин и обосновава своята индивидуална или екипна проектна идея като отговаря аргументирано и убедително на въпроси от страна на журито и публиката. За убедителното представяне на проекта е важно учениците да:

1. подберат и презентират най-съществените съдържателни елементи, които създават цялостна представа за проекта;
2. спазват регламента;
3. представят ясна логическа структура на изложението;
4. покажат умело присъствие (свободно говорене (а не четене), поддържане на визуален контакт с аудиторията) и умение за отговаряне на поставените въпроси;
5. подходящо и креативно визуализиране;
6. спазване на книжовната норма на българския език за правопис и правоговор.

Казуси
Национална олимпиада по гражданско образование
28 – 30 април 2017 г., град Сандански

Казус 1 „Невинни“ игри

В най-гледаното време на националните телевизии популярни личности рекламират различни лотарийни игри, които обещават милионни печалби. Късметлиите моментално стават публични личности, защото организаторите на игрите ги използват за реклама. Същевременно правилата и условията на игрите не са достатъчно популяризирани – често печелившите нямат избор кога и как да получат печалбата си.

Въпреки това нараства броят на хората, които редовно участват в подобни игри, а „мекият“ хазарт – тото, лото и залагания е предпочитан не само от възрастните. Според проучване сред ученици от Северозападна България 11% от учениците от 8 до 12 клас са изложени на висок риск от задълбочаване на хазартното поведение, а 9 % вече са развили проблемно хазартно поведение.

(данните са от публикация във в-к „Сега“ от 18 април 2017 г.)

- Как си обяснявате големия интерес на възрастни и младежи към хазартните игри?
- Как възприемате рекламата на хазартни игри от известни публични личности?
- Каква би трябвала да бъде ролята на държавата за регулиране на хазартния бизнес?

Казус 2 *Аз обичам България*

Иван и Васил спорят по въпроса какво означава да обичаш България. Иван казва: „Да обичаш родината си означава да цениш всичко българско - езика, традициите, славното ни минало. България на българите, това е моят лозунг, така е било и така ще бъде. Затова трябва да браним границите й“. Васил: „Според мен миналото си е минало, важно е какво правиш за България сега, да се опитваш да промениш нещата към по-добро, да се борим за важни за теб каузи: да се опитваш да помогнеш на хора, които имат проблем, да гласуваш, да се образоваш...“

- Коментирайте вижданията и на двете момчета.
- Каква е Вашата позиция и с какви аргументи ще я защитите?

Казус 3 *Бежанските лагери*

Парламентът на държава член на Европейския съюз приема закон, който предвижда всички търсещи убежище чужденци – включително и деца, да бъдат интернирани в бежански лагери, докато бъде произнесено решение по молбите им за закрила. Като основание за приемането на закона се изтъкват опасността от терористични атаки и неприемливото обществено поведение на част от мигрантите.

Според представителите на авторитетна международна организация този закон нарушава международното право.

- Анализирайте позицията на националния парламент и на международната организация.
- Каква е Вашата позиция по казуса и с какви аргументи ще я защитите?

ПРИЛОЖЕНИЕ № 4

КАРТА за оценяване НА ПОЗНАНИЯ, УМЕНИЯ и НАГЛАСИ при разработването на проект

Наименование на проекта, възрастова група:

ПОЗНАНИЯ: 15 ТОЧКИ	макс. бр. т.	получени
Познава различни информационни източници , свързани с проблема	5	
Представя реална проблемна ситуация	5	
Познава различни възможности за решаване на проблема	5	
ОБЩО:	15	
УМЕНИЯ: 35 ТОЧКИ		
Анализира проблем или съществуваща възможност за развитие в социалната среда и обосновава нуждата от проекта	5	
Предлага и аргументира иновативно или уместно решение на проблема (идея на проекта)	5	
Формулира проектна цел , която е конкретна, реалистична, постижима и измерима и обосновава стратегия за нейното постигане	5	
Планира дейности , които допринасят съществено за постигане на целта и са конкретно, ясно и точно формулирани и планирани във времето	5	
Определя необходимите за осъществяването на дейностите ресурси	5	
Обосновава съществена взаимна обвързаност между проблем, проектна цел, очаквани резултати и планирани дейности и ресурси	10	
ОБЩО:	35	
НАГЛАСИ – 50 ТОЧКИ		
Социална съпричастност на автора/екипа (Проектът е насочен към постигането на социално значима цел)	10	
Гражданска ангажираност на автора/екипа (Проектът създава възможност за постигане на реална промяна в социалната среда.)	10	
Реалистичност (Проектът съответства на интересите и компетентностите на автора. Проектът е ефективен и ефикасен .)	10	
Автономност и поемане на отговорност (Проектът е разработен самостоятелно . Ясно са описани функциите и приносите на участниците в проекта.)	10	
Сътрудничество (В проекта се идентифицират и създават възможности за партньорство и за подкрепа от социалата среда .)	5	
Готовност за личностно развитие Авторът на проекта/екипът осъзнава значимостта на проектните дейности и резултати за постигането на личностно развитие.	5	
ОБЩО:	50	
ВСИЧКО:	100	

Забележки:

Оценител:
/ име, фамилия, подпис /

ПРИЛОЖЕНИЕ № 5**КАРТА**

за оценяване на писмена аргументация на гражданска позиция по казус

1. Разпознаване на проблема

показател	макс. бр. т.	получени
Използва при анализа наличната релевантна информация	2	
Описва и анализира участниците в казуса и техните взаимоотношения	2	
Описва и анализира факторите в средата (благоприятни, неблагоприятни)	3	
Формулира проблеми, конфликти и/или дилеми, заложиени в казуса	3	
Анализира причините за тяхното възникване	5	
Общо:	15	

2. Конструктивност

показател	макс. бр. т.	получени
Формулира алтернативни позиции и решения (минимум две – напр. от гледна точка на различни участници/страни в казуса)	10	
Обяснява зависимостта на определени решения от дадени фактори или предпоставки	7	
Идентифицира ресурси за решаването на проблема	4	
Открива възможности за съвместяване на интереси	4	
Общо:	25	

3. Аргументативност

показател	макс. бр. т.	получени
Коректно използва в аргументацията си понятия, свързани с темата на казуса	5	
Преобразува допускания (тези, хипотези) и предлага решение/я, като ги обосновава логически валидно, конкретно и убедително	20	
Общо:	25	

4. Самостоятелност

показател	макс. бр. т.	получени
Ясно заявява собствена позиция по казуса и я отстоява	10	
Отграничава различните интереси (обществени, групови, лични), проявени в казуса и съответно диференцира своята оценка	10	
Проявява умение и нагласа за промяна и развитие на собствената си позиция/оценка по казуса	15	
Общо:	35	
ВСИЧКО	100	

Забележки:

Оценител:

/ име, фамилия, подпис /

